Forskrift om kontroll av rutegående roro- og hurtiggående passasjerskip

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 24. juni 2025 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 11, § 43, § 45 og § 49, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr 56ca (direktiv (EU) 2017/2110).

§ 1 *Virkeområde*

Denne forskriften gjelder for norske roro-passasjerskip og hurtiggående passasjerskip som opererer i rutetrafikk:

a. mellom norsk havn og havn i et land utenfor EØS-området, eller
b. innenriks i Norge med klasse A etter forskrift av 28. mars 2000 nr. 305 om besiktelse, bygging og utrustning av passasjerskip.

§ 2 *Kontroll før skipet settes i rute*

Skipet kan ikke settes inn i rute før kontroll i samsvar med vedlegg 1 og 2 til forskriften her er gjennomført av Sjøfartsdirektoratet. Rederiet skal gi Sjøfartsdirektoratet dokumentasjon på samsvar med kravene i vedlegg 1 en måned før kontrollen.

I kontrollen etter første ledd kan Sjøfartsdirektoratet ta hensyn til sammenfallende sjekkpunkter i det årlige fornyelsestilsynet, dersom fornyelsestilsynet ble utført i løpet av de seks foregående månedene. Tilsvarende kan Sjøfartsdirektoratet ta hensyn til tilsyn utført på det samme skipet i annen rute som omfattes av direktiv (EU) 2017/2110.

Kontroll etter første ledd kan utsettes inntil en måned etter oppstart i ruten dersom

a. det som følge av uforutsette omstendigheter er behov for å sette skipet inn på ruten for å opprettholde tilbudet, og
b. skipet etter dokumentkontroll og en visuell inspeksjon antas å oppfylle nødvendige krav til sikker operasjon.

§ 3 *Årlig kontroll ved kai og mens skipet er underveis*

Skipet skal gjennomgå årlig kontroll for å verifisere samsvar med kravene i vedlegg 2. Kontrollen kan gjennomføres samtidig eller i forlengelsen av det årlige sertifikattilsynet, jf. forskrift om tilsyn og sertifikat for norske skip og flyttbare innretninger § 7 eller § 19.

Mellom fire og åtte måneder etter kontroll som nevnt i første ledd eller § 2 første ledd, skal skipet gjennomgå kontroll mens det er underveis for å verifisere samsvar med kravene i vedlegg 3.

§ 4 *Kontroll etter reparasjon, ombygging, bytte av klasseselskap mv.*

Skipet skal gjennomgå kontroll for å verifisere samsvar med kravene i vedlegg 2 etter reparasjon, større endringer, ved bytte av rederi eller ved bytte av klasseselskap. Sjøfartsdirektoratet kan unnta skipet fra kravet om kontroll etter første punktum hvis tilsynshistorikken tilsier det og endringene ikke påvirker operasjonen av skipet.

§ 5 *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. august 2025.

Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 20. mars 2001 nr. 373 om kontroll med roroferger, hurtiggående passasjerfartøyer uansett flagg i rutetrafikk (vertsstatskontroll).

Vedlegg 1

Særlige krav for skip i rute

Følgende skal kontrolleres:

1. Kontroller at skipsføreren gis fyllestgjørende opplysninger før roro-passasjerskipet eller det hurtiggående passasjerfartøyet settes i drift, om tilgangen til landbaserte navigasjonssystemer og andre informasjonssystemer som kan være til hjelp med å føre fartøyet på en sikker måte, og at skipsføreren anvender de navigasjons- og informasjonssystemer som er innført av EØS-statene.

2. Kontroller at de aktuelle bestemmelsene i nr. 2–6 i MSC/rundskr. 699 av 17. juli 1995 om reviderte retningslinjer for sikkerhetsinstrukser for passasjerer anvendes.

3. Kontroller at en oversikt over arbeidstidsordningene om bord er slått opp på et lett tilgjengelig sted og inneholder

a) tjenesteplanen til sjøs og i havn, og

b) fastsatt lengste arbeidstid eller korteste hviletid for vakthavende mannskap.

4. Kontroller at skipsføreren ikke hindres i å treffe beslutninger som etter vedkommendes faglige vurdering er nødvendig for sikker navigering og drift, særlig under vanskelige værforhold og høy sjø.

5. Kontroller at skipsføreren registrerer navigasjonsvirksomhet og -hendelser som er av betydning for navigasjonssikkerheten.

6. Kontroller at enhver skade på eller varig deformasjon av ytre porter og omgivende ytterkledning som kan påvirke roro-passasjerskipets eller det hurtiggående passasjerfartøyets sikkerhet, samt at alle mangler ved sikringsinnretningene for slike

porter straks rapporteres til både flaggstatens myndighet og havnestaten og omgående repareres til deres tilfredshet.

7. Kontroller at det foreligger en ajourført ruteplan før roro-passasjerskipets eller det hurtiggående passasjerfartøyets avreise, og at IMO-resolusjon A.893(21) av 25. november 1999 om retningslinjer for ruteplanlegging følges fullt ut ved utarbeidelsen av ruteplanen.

8. Kontroller at alminnelige opplysninger om tjenester og hjelpetiltak for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne om bord gjøres kjent for passasjerene og er tilgjengelige i en form tilpasset synshemmede.

Vedlegg 2

Inspeksjonsprosedyrer

1. Inspeksjonene skal sikre at lovfestede krav som er pålagt av eller på vegne av flaggstaten, særlig krav til konstruksjon, inndeling og stabilitet, maskineri og elektriske installasjoner, lasting og stabilitet, brannsikring, høyeste tillatte antall passasjerer, redningsredskaper og frakt av farlig last, radiokommunikasjons- og navigasjonsutstyr, er oppfylt. Inspeksjonene skal for dette formål omfatte

— igangsetting av nødgeneratoren,

— inspeksjon av nødbelysningen,

— inspeksjon av nødkraftkilden for radioanlegg,

— prøving av personvarslingssystemet,

— brannøvelse, herunder demonstrasjon av bruk av brannmannsutstyr,

— funksjonsprøving av nødbrannpumpen med to brannslanger koplet til hovedbrannledningen,

— prøving av fjernstyrt nødstoppinnretning for brennstofforsyning til kjeler, hoved- og hjelpemotorer samt ventilasjonsvifter,

— prøving av fjernstyring og lokal styring av lukking av brannspjeld,

— prøving av branndeteksjons- og alarmanlegg,

— prøving av at branndører lukkes riktig,

— funksjonsprøving av lensepumper,

— lukking av dører i vanntette skott både fra lokale betjeningssteder og fjernbetjeningssteder,

— demonstrasjon som viser at nøkkelmedlemmer av besetningen er kjent med havarikontrollplanen,

— utsetting av minst én mann-over-bord-båt og minst én livbåt på vannet, igangsetting og prøving av deres framdrifts- og styresystem samt ombordtaking av dem fra vannet og plassering av dem i fastgjort stilling om bord,

— kontroll av at alle livbåter og mann-over-bord-båter er i samsvar med utstyrsfortegnelsen,

— prøving av skipets eller fartøyets styremaskin og hjelpestyremaskin.

2. Under inspeksjonene skal det særlig påses at besetningen er fortrolig med og tilstrekkelig øvet i sikkerhetsprosedyrer, prosedyrer i nødssituasjoner, vedlikehold, arbeidsmetoder, passasjerenes sikkerhet, prosedyrer på broen og operasjoner knyttet til last og kjøretøyer. Sjøfolks evne til å forstå og eventuelt gi ordrer og instrukser samt rapportere på det felles arbeidsspråket som er angitt i skipsdagboken, skal kontrolleres. Dokumentasjonen for at besetningen har fullført særskilt opplæring skal kontrolleres, særlig med hensyn til

— opplæring i håndtering av en større folkemengde,

— familiarisering,

— sikkerhetsopplæring for personell som yter direkte sikkerhetsbistand til passasjerer i passasjerområdene, særlig til eldre og personer med nedsatt funksjonsevne i en nødssituasjon, og

— opplæring i krisehåndtering og menneskelig atferd.

Inspeksjonen skal omfatte en vurdering av om vaktlistene forårsaker urimelig tretthet, særlig for vakthavende mannskap.

3. Kompetansesertifikater for besetning som tjenestegjør om bord på fartøyer som omfattes av dette direktivet, skal være i samsvar med bestemmelsene i europaparlaments- og rådsdirektiv 2008/106/EF (jf. forskrift 22 desember 2011 nr 1523 om kvalifikasjoner og sertifikater for sjøfolk).

Vedlegg 3

Prosedyre for inspeksjon som utføres mens skipet er underveis

Når det utføres inspeksjoner underveis, skal følgende kontrolleres:

1. Opplysninger om passasjerene

Kontroller at det antall passasjerer roro-passasjerskipet eller det hurtiggående passasjerfartøyet («skipet») er sertifisert for, ikke overskrides, og at registreringen av opplysninger om passasjerene er i samsvar med rådsdirektiv 98/41/EF (jf. forskrift 9 juni 1999 nr 1047 om opptelling og registrering av ombordværende på passasjerskip).

Undersøk hvordan opplysningene om det samlede antall passasjerer formidles til skipsføreren, og eventuelt hvordan passasjerer som foretar en tur-retur-reise uten å gå i land, medregnes i det samlede antall passasjerer på tilbaketuren.

2. Opplysninger om lasting og stabilitet

Kontroller at pålitelige dypgangsmålere er montert og i bruk, der dette er aktuelt. Kontroller at det er truffet tiltak for å sikre at skipet ikke overlastes, og at den aktuelle oppdelingslastelinjen ikke ligger under vann. Kontroller at vurderingen av lasting og stabilitet utføres som fastsatt. Kontroller at godskjøretøyer og annen last om nødvendig veies, og at tallene formidles til skipet slik at vurderingen av lasting og stabilitet kan foretas. Kontroller at havarikontrollplanene til enhver tid er oppslått, og at skipets offiserer har fått utlevert hefter med opplysninger om havarikontroll.

3. Sikkerhet før avreise

Kontroller at framgangsmåten for sikring av skipet før det legger fra kai, er fulgt, blant annet hvordan det gis melding om at alle vanntette og værtette porter i platehuden er lukket. Kontroller at alle dører til bildekk er lukket før skipet legger fra kai, eller er åpne bare til baugvisiret lukkes, kontroller lukkeinnretningene for porter i baug, akterstavn og sider og at det finnes indikatorlamper og fjernsynsovervåkingssystem som viser kommandobroen om de er åpne eller lukket. Alle problemer i forbindelse med indikatorlampenes funksjon, særlig med hensyn til bryterne ved dører, bør påvises og meldes.

4. Sikkerhetskunngjøringer

Kontroller at utformingen av rutinemessige sikkerhetskunngjøringer og oppslag med instrukser og veiledning om prosedyrer i nødssituasjoner finnes på det eller de aktuelle språk. Kontroller at det foretas en rutinemessig sikkerhetskunngjøring når reisen begynner, og at den kan høres i alle fellesområder som passasjerene har adgang til, herunder åpne dekk.

5. Innføring i skipsdagboken

Kontroller skipsdagboken for å sikre at det føres inn opplysninger om lukking av de vann- og værtette portene i baug, akterstavn og andre steder, øvelser i bruk av vanntette oppdelingsdører, prøving av styresystemer osv. Kontroller dessuten at opplysninger om dypgang, fribord og stabilitet registreres samt besetningens felles arbeidsspråk.

6. Farlig last

Kontroller at enhver last med farlig eller forurensende innhold fraktes etter gjeldende forskrifter, og særlig at det foreligger en erklæring om farlig eller forurensende last samt et godsmanifest eller en stuingsplan som viser hvor lasten er plassert om bord, at det er tillatt å frakte den aktuelle lasten på passasjerskip, og at den farlige og forurensende lasten er forsvarlig merket, etikettert, stuet, sikret og atskilt fra den øvrige lasten.

Kontroller at kjøretøyer som frakter farlig og forurensende last, er forsvarlig merket og sikret. Kontroller at det ved frakt av farlig og forurensende last finnes en kopi i land av det aktuelle godsmanifestet eller den aktuelle stuingsplanen.

Kontroller at skipsføreren er kjent med meldingskravene i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/59/EF og med instruksene for de nødprosedyrer som skal følges, og for førstehjelp ved hendelser i forbindelse med farlig last eller miljøforurensende stoffer. Kontroller at ventilasjonsanlegget på bildekkene til enhver tid er i drift, at det skrus opp når kjøretøyenes motor går, og at det finnes en innretning på broen som angir at ventilasjonsanlegget på bildekkene er i drift.

7. Sikring av godskjøretøyer

Undersøk hvordan godskjøretøyer sikres, f.eks. om de stues i grupper eller surres hver for seg. Undersøk om det finnes et tilstrekkelig antall festepunkter. Gjennomgå tiltak til sikring av godskjøretøyer i dårlig vær eller når dårlig vær ventes. Gjennomgå eventuell metode for sikring av busser og motorsykler. Fastslå om det finnes en lastsikringshåndbok om bord på skipet.

8. Bildekk

Kontroller om spesiallasterom og rorolasterom er under jevnlig tilsyn ved hjelp av en vaktordning eller et fjernsynsovervåkingssystem, slik at det kan holdes øye med kjøretøyenes bevegelser i dårlig vær og med om passasjerer skaffer seg ulovlig adgang til disse rommene. Kontroller at branndører og inngangsdører holdes stengt, og at det er satt opp skilter som forbyr passasjerene adgang til bildekkene mens skipet er til sjøs.

9. Lukking av vanntette dører

Kontroller at framgangsmåten beskrevet i skipets driftsinstruks følges med hensyn til lukking av vanntette oppdelingsdører. Kontroller at det foretas nødvendige øvelser. Kontroller at betjeningsinnretningen på broen for de vanntette dørene om mulig står på «lokal betjening». Kontroller at dørene holdes lukket ved nedsatt sikt og i enhver farlig situasjon. Kontroller at besetningen har fått opplæring i hvordan dørene skal betjenes og er klar over farene forbundet med feil bruk.

10. Brannpatruljer

Kontroller at det finnes en effektiv patruljeordning, slik at ethvert branntilløp kan oppdages raskt. Vaktordningen bør omfatte spesiallasterom uten fastmontert branndeteksjons- eller brannalarmanlegg. Slike rom kan bevoktes som nevnt i nr. 8.

11. Kommunikasjon i nødssituasjoner

Kontroller at det i samsvar med alarminstruksen er et tilstrekkelig antall besetningsmedlemmer til å bistå passasjerene i nødssituasjoner, og at de er lett gjenkjennelige og i stand til å kommunisere med passasjerene i en nødssituasjon, idet det tas hensyn til en hensiktsmessig og dekkende kombinasjon av følgende faktorer:

a) Det eller de språk som snakkes av størstedelen av passasjerene på en bestemt rute.

b) Sannsynligheten for at det kan brukes et elementært engelsk ordforråd til formidling av grunnleggende instrukser, slik

at det er mulig å kommunisere med en passasjer som trenger bistand dersom passasjeren og besetningsmedlemmet ikke snakker samme språk.

c) Eventuelt behov for å kunne kommunisere på andre måter i en nødssituasjon (f.eks. ved å demonstrere, gjøre tegn med hendene eller gjøre oppmerksom på hvor instrukser, mønstringsstasjoner, redningsutstyr eller rømningsveier befinner seg, dersom det ikke lar seg gjøre å kommunisere muntlig).

d) I hvilket omfang passasjerene har fått fullstendige sikkerhetsinstrukser på sitt morsmål.

e) De språk nødmeldinger kan formidles på over høyttaleranlegget i nødssituasjoner eller under en øvelse for å gi passasjerene nødvendig veiledning og gjøre det lettere for besetningen å bistå passasjerene.

12. Felles arbeidsspråk for besetningen

Kontroller at det er fastsatt et felles arbeidsspråk for å sikre at besetningen arbeider på en effektiv måte i sammenhenger der sikkerheten berøres, og at dette arbeidsspråket er registrert i skipsdagboken.

13. Sikkerhetsutstyr

Kontroller at rednings- og brannvernredskaper, herunder branndører og andre former for konstruksjonsmessig brannvern som lett kan inspiseres, vedlikeholdes. Kontroller at brannkontrolltegninger til enhver tid er oppslått, eller at skipets offiserer har fått utlevert hefter med tilsvarende opplysninger. Kontroller at redningsvestene er stuet på en hensiktsmessig måte, og at det er tydelig angitt hvor redningsvester for barn er plassert. Kontroller at innlastingen av kjøretøyer ikke hindrer betjening av brannkontrollinnretninger, nødstoppinnretninger, betjeningsinnretninger for stormventiler osv. som befinner seg på bildekkene.

14. Navigasjons- og radiokommunikasjonsutstyr

Kontroller at navigasjons- og radiokommunikasjonsutstyret, herunder nødradiopeilesendere, er i driftsklar stand.

15. Ekstra nødbelysning

Kontroller at det er montert ekstra nødbelysning dersom forskriftene krever det, og at det føres en oversikt over mangler ved nødbelysningen.

16. Rømningsveier

Kontroller at rømningsveier er merket etter gjeldende regler, og at de er opplyst ved hjelp av både hoved- og nødkraftkilden. Undersøk hvilke tiltak som er truffet for at kjøretøyer ikke skal sperre rømningsveiene der disse krysser eller går over bildekk. Kontroller at utganger holdes åpne, særlig utganger fra tollfrie butikker der store mengder varer erfaringsmessig kan stå i veien.

17. Renhold av maskinrom

Kontroller at maskinrommet holdes rent i henhold til vedlikeholdsprosedyrene.

18. Sluttbehandling av avfall

Kontroller at det finnes tilfredsstillende ordninger for håndtering og sluttbehandling av avfall.

19. Vedlikeholdsplaner

Kontroller at alle selskaper har et særskilt reglement med planer for vedlikehold på alle områder som berører sikkerheten, herunder porter i baug, akterstavn og sider samt lukkeinnretningene for disse, men også for vedlikehold av maskinrom og sikkerhetsutstyr. Kontroller at det foreligger planer for regelmessig kontroll av alle punkter for å opprettholde et høyest mulig sikkerhetsnivå. Kontroller at det foreligger framgangsmåter for registrering av mangler og for bekreftelse av at de er korrekt utbedret, slik at skipsføreren og den utpekte personen på land i selskapets ledelse er klar over manglene og blir underrettet innen en fastsatt frist når de er utbedret. Kontroller at regelmessig funksjonsprøving av lukkeinnretningene for indre og ytre baugport omfatter indikatorer, overvåkingsutstyr og eventuelle spygatter i rommene mellom baugvisiret og den indre porten, og særlig lukkemekanismene og de tilhørende hydrauliske systemene.

20. Kontroll under fart

Under fart bør det kontrolleres at det ikke er for mange passasjerer om bord, bl.a. at det finnes nok sitteplasser, og at korridorer, trapper og nødutganger ikke sperres av bagasje og passasjerer som ikke finner sitteplass. Det må kontrolleres at passasjerene har forlatt bildekket før skipets avreise, og at de får adgang til bildekket igjen først kort tid før skipet

legger til kai.